

[J. S. Foget.]

mændene. Ofte er dette Spørgsmaal drøftet, men intet er foretaget. Hvorfor? Ogsaa dette Grundlag er meget forkert. Man kan ikke, under de nuværende Produktionsforhold, fastsætte Grundlaget i Forhold til Kornprisen eller nogen anden Pris. Planøkonomien griber ind her, og selv om visse Produktpriser stiger, er det langtfra givet, at det giver bedre Betalingssevne for Statshusholdningerne. Grundlaget bør efter min Mening snarere fastlægges i Forhold til Forrentningsprocenten — vel at mærke, naar denne fastlægges efter et rimeligt Antal Regnskaber for almindeligt drevne Landbrug.

Jeg vil herefter gerne henvende mig til Undervisningsministeren og berøre det Spørgsmaal, som det ærede Medlem Hr. M. F. Mortensen lige nu kort omtalte. Der er, som bekendt, nedsat et Gymnasieudvalg, hvis Opgave er at undersøge, om Gymnasierne er praktisk anbragt. Til den daværende Undervisningsminister Borgbjerg og nævnte Gymnasieudvalg blev der i 1932 indsendt Tilbud fra Ejerne og Lederne af Ryomgaard Realskole, de Herrer Brødrene Munch om, at disse vilde skænke Ryomgaard Kostskole til Staten. Man fik det Svar efter et halvt Aars Forløb, at Staten ikke drev nogen Realskole og derfor ikke ønskede at modtage Gaven. I April 1936 blev der da paa ny indsendt Tilbud om at forære Staten Realskolen paa følgende Grundlag: Skolen skulde overgaa til at blive Kostgymnasium i Lighed med Gymnasierne i Birkerød og Rungsted. De Herrer Munch skulde fortsætte med at lede Skolen til deres Død. Staten skulde overtage Bygninger og Grunde uden noget Vederlag til de nuværende Ejere. I Virkeligheden foreligger der her et stortilet nationalt og filantropisk Tilbud, men indtil nu — halvandet Aar efter — har Staten ikke svaret paa, om man vil modtage denne storstilede Gave.

For dem, der har set Ryomgaard Realskole, staar det klart, at her er skabt et virkeligt Livsværk. Det er ikke noget Fallitbo, her er ikke Tale om nogen Bøn fra Brødrene Munch om at faa Statspension efter veludført Arbejde. Nej, det er en i god Drift værende Skole, der hviler paa et solidt økonomisk Grundlag, den har gennem 25 Aar vist sin stadige Livskraft og Grokraft. Der er en stor monumental Skolebygning, moderne indrettet og med næsten nye Bygninger. Der er 8 lyse og rummelige Skolestuer og derudover velforsynede Naturhistorie-, Geografi- og Fysiklokaler. Des-

uden en stor Foredragssal, Læseværelse og Kontor og endelig en moderne indrettet Gymnastiksal med tilhørende flisebeklædte Brusebade.

Det er, kort sagt, en moderne indrettet og fuldt tidssvarende Skolebygning. Derudover er der en Forstanderbolig og 4 Beboelseshuse langs Hovedgaden. Der er en mægtig Grund med Stadion, med Fri-luftsteater, Tennisbane, Sportsplads, og endelig ejer Skolen et Areal paa Holmslands Klit paa 38 Tdr. Land, hvor der i Sommer-tiden kan indrettes Lejrskole. Skolen repræsenterer en Værdi af ca. 300 000 Kr., men har kun en tinglyst Gæld paa 75 000 Kr. Vil man altsaa maale Gavens Værdi i ren og skær Pengeværdi, tilbydes der her Staten en Gave paa 225 000 Kr.

Dette er imidlertid efter min Mening den mindste Side af Sagen. Der er i Øjeblikket ca. 200 Elever paa Skolen, saa som Skole skal den nok bestaa, selv om Staten ikke ønsker at modtage Gaven. Men det, som jeg ser som det store i dette Spørgsmaal, er, at der her gives Mulighed for at gøre en gammel Uret god igen. Der findes her paa Sjælland to Statskostgymnasier, i Birkerød og i Rungsted, der staar opført paa Statsregnskabet i Aar med et Beløb af 74 586 Kr. 89 Øre, men i Jylland findes ikke eet saadant Gymnasium.

Dette er efter min og manges Opfattelse en Urimelighed. „Jyllandsposten“ har særlig stærkt understreget dette i en ledende Artikel den 16. September i Aar. Undervisningen paa de højere Skoler er for saa vidt et Monopol, som det er meget vanskeligt, ja, ofte ganske umuligt at faa Børn fra ikke velstaaende Familier i Landdistrikterne ind paa Byernes Gymnasier. Børn fra Familier, der bor i de Byer, hvor Gymnasierne er beliggende, har Lejlighed til at faa en god og relativ billig Undervisning, men Børn fra Familier, der bor i de smaa Stationsbyer eller paa Landet, nægtes der ofte fuldkommen Adgang til Gymnasierne. Derfor ser man det Særsyn, at der findes 90 jyske Elever paa de to sjællandske Kostgymnasier, og det maa synes indlysende urimeligt, at der i Jylland, hvor der er den allerstørste Trang til Kostgymnasier, ikke findes et saadant.

Der foreligger her et Tilbud om, at Brødrene Munch gratis vil overdrage deres Skole til et saadant Gymnasium. Den er beliggende saa centralt i Jylland, som man paa nogen Maade kan ønske. Rammterne er i Orden; det eneste, der eventuelt bliver nødvendigt, er at indrette Elefværelser, og vil man ikke indrette dem i de Bygninger,